

opasnije. Oni su učesnici stare nemačke državne predstave koja se zove "prevladavanje prošlosti", a Valzer je loš glumac (Claussen 1999). Antisemitizam se raspiruje zbog snaženja nacionalne homogenosti koju iznutra razbijaju anacionalni elementi. Već 20 godina Aušvic se u Nemačkoj instrumentalizuje, da bi se obnovio osećaj nacionalnog "mi" ponavlja Klausen. Pokušava se nemoguće – na osnovu nemačke prošlosti dokazati demokratsku besprekornost sadašnjice. Kod Valzera ne radi se o nacizmu nego o narcizmu. Sve je to "mi" retorika, a prazni rečnik "nacionalnog identiteta" budi potrebu za sadržajem koji u besciljnom društvu stiže samo iz prošlosti. Novo nemačko "mi" ostalo bi neodređeno bez Jevreja. Klausen je uveren da Goldhagen debata i Valzer debata pripadaju istoj restaurativnoj igri. U nju spada i pritisak ka pomirenju. Nemačka se etnizira: Valzerov nastup je u službi učvršćenja prinudne kohezije u etnički kolektiv kao oblik samopoimanja bez alternative. U trenutku kada Nemačkoj treba novo samopoimanje učvršćuje se obrazac porekla, u kom se raspravlja o fašizmu kao sramoti, a ne kao varvastvu.

Ovaj obrazac neutralizacije nezamisliv je bez mehanizma polarizacije na dželate i žrtve koji je prisutan kod svakog nacionalističkog antisemitizma. Da bi se jasnije prepoznao, treba razlikovati industriju uspomena od istorijske nauke (Walther 1998). Industrija uspomena uprošćava istoriju na tribunal sa dva aktera, žrtvama i dželatima, dobrima i lošima. Treba razlikovati bavljenje sa prošlošću u ritualima uspomena (industrija uspomena) od naučnog bavljenja prošlošću. Ova "juridizacija istorije" sa svojom dvopolnom logikom kriv/nevin daleko je od realne istorije, jer brka istorijsko istraživanje sa ponašanjem advokata, svedoka i sudija prema optuženima, advokatima i veštacima. Krivični proces apstrahuje složenost života, zainteresovan je samo za kažnjavanje krivca i naknadu žrtvi (Walther 1998). Jednoznačna podela na dželate i žrtve nemoguća je u istoriji i savremenosti. Novi stereotip promenio je uloge: društvo dželata zamišlja da je žrtva, a žrtva se javlja kao dželat. Iz ovog osnovnog sklopa ističu ostali "poremećaji opažanja": otpor prema patnji žrtava zamenjuje snažni odbrambeni afekt protiv sećanja i protiv žrtava. Valzerov latentni antisemitski nastup bio je novi javni izraz unutrašnje veze odbranbene agresije i posle-holokaust antisemitizma (Rensmann 2001). Zahtevi za obeštećenjem stvorili su sekundarni antisemitizam, a žrtve, njihovi advokati i udruženja poimaju se kao remetioči mira koji ometaju razvoj privrede i hoće da osramote Nemačku. Nemačka vlada brani kapital i ograničava nadležnost američkih sudova. Advokati žrtava tretiraju se kao "svetski policajci", pa se čak stvara stereotip o imperijalnoj moći koja se nadvila nad Nemačkom. Žrtvama se sada pripisuje beskrupulozna odbrana vlastitih materijalnih interesa i agresivnost. Skreće se pažnja sa vlastitog istorijskog moralnog kraha, a nacionalni identitet konstruiše se opet kao zajednica žrtava i rehabilituje. Zbog toga treba moralno diskreditovati one koji su oličenje najopasnijeg u prošlosti. Selektivna istorija je tu od velike pomoći. Industrija uspomena prevodi istoriju u pozorište (H. Russo). Uz pomoć bliskosti, analogija i osećanja gledaocu se stalno sugerira vizija istorije sa političko moralnim standardizovanim situacijama, "ljudi kao što smo ja i ti", čime se zbivanja pojednostavljaju i iskrivljavaju. Iz istorije se ne može ništa naučiti osim uvida "da se ljudi i društvo mogu menjati, brže ili sporije" (H. Russo), a industrija uspomena upravo to previđa kada istoriju moralizira, juridifikuje i teatralizira. Može li ijedno društvo izići iz "senki istorije"? Ne postaju li "senke" istorije sve duže? I Valter smatra da je Valzer dao suviše uprošćen odgovor, a plus toga zapleo se u trošnu ideju o "normalnom narodu".

4. 4. Antiintelektualizam.